

DAGINST. PETER AAGE GÅRDEN

DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN MAJ 2024

FREDERICIA KOMMUNE

RAMBOLL

Indhold

1 INTRODUKTION	2
1.1 Læsevejledning	2
1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	4
2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	5
2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	5
2.2 Pædagogisk læringsmiljø	9
2.3 Samarbejde med forældre om børns læring	10
2.4 Børn i udsatte positioner	12
2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen	13
3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN	15
3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	15
3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	16
4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	18
4.1 Alsidig personlig udvikling	18
4.2 Social udvikling	19
4.3 Kommunikation og sprog	20
4.4 Krop, sanser og bevægelse	22
4.5 Natur, udeliv og science	23
4.6 Kultur, æstetik og fællesskab	24
5 EVALUERINGSKULTUR	27
5.1 Evalueringskultur	27
5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	28
6 MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING	29
6.1 Arbejdet med den pædagogiske læreplan	29

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

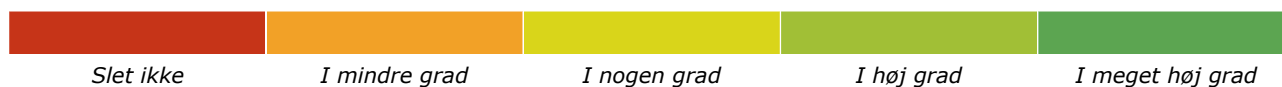
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

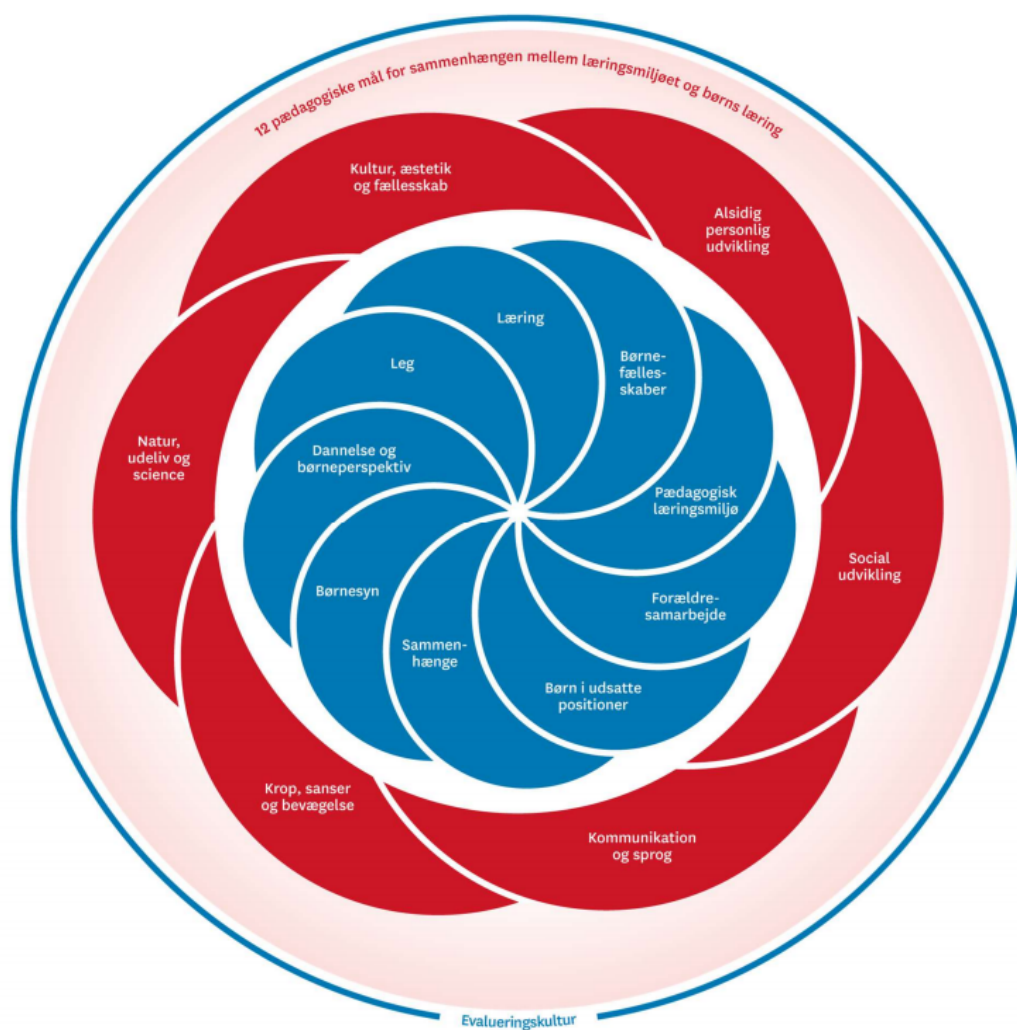
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Velkommen til Daginstitutionen Peter Aage Gården

Peter Aage Gården ligger i Erritsø tæt ved Fredericia. I området er bebyggelsen både parcelhuse og lejeboliger. Vi ligger tæt ved Kildeskoven, Stranden og tæt på bybusser, så der er rig mulighed for at besøge skov og strand. Peter Aage Gården er en del af Distriktsinstitutionen Erritsø.

Peter Aage Gården er en kommunal fleksinstitution normeret til cirka 110 børn i alderen 0-6 år. Vi har valgt, at de 24 yngste børn mellem 0-2 år er fordelt på to flexgrupper: Lærkereden og Andedammen. De yngste børn er placeret i den ene bygning, og i samme bygning på 1. sal er der sprogværksted, personalestue, kontor og personalegarderober.

De øvrige børn er fordelt på de tre grupper Bondestuen, Slyngelstuen og Hønsegården, som er placeret i bygningen ved siden af. Her er børn i alderen 2-6 år.

Peter Aage Gården skal være fleksibel i forhold til Fredericia Kommunes behov for pladser. Det kan betyde, at der i perioder vil være flere børn mellem 3 og 6 år og færre børn under 3 år, og i andre perioder kan det være omvendt. Det kan også betyde, at der i forhold til kommunens pasningsgaranti i perioder kan være indskrevet flere børn, end normeringen ellers er fastsat til.

Peter Aage Gården har en Pædagogisk Idrætsprofil, som du kan læse mere om i afsnittene herunder.

Vi har lukket dagen efter Kr. Himmelfartsdag, Grundlovsdag og mellem jul og nytår.

Vi har sølvmærket i økologi.

Vi følger Sundhedsstyrelsens og Fødevarestyrelsens anbefalinger.

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Hvad siger loven?

Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.[1]

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på, at alle børn er forskellige og har forskellige vilkår og forudsætninger. Børn er som udgangspunkt nysgerrige og eksperimenterende og skal ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling. Børn udvikler sig gennem deltagelse i fællesskaber.

I Distrikt Erritsø tager børnesynet afsæt i FNs Børnekonvention og det fælles Børne- og læringssyn i distriktet "Børn gør det bedste, de kan".

Børnesynet hviler på 3 fundamentale grundstenene:

- Tryghed – trivsel
- Deltagelse – dannelse
- Omsorg - Læring

I distrikt Erritsø betyder det, at børnene møder autentiske voksne, der næres ved samværet med dem og som indgår i anerkendende relationer med dem.

Det pædagogiske personale har fokus på, at alle børn bliver set, hørt og respekteret. Børnene møder voksne, der deler hensigt med dem, og som støtter dem i at blive livsduelige og robuste.

I distrikt Erritsø arbejder vi ud fra en anerkendende tilgang, hvilket betyder, at vi ser hvert enkelt barn som unikt. Vi respekterer barnets egne følelser og grænser ved at se, lytte og prøve at forstå barnets intension og at sætte ord på de følelser, de er i. Vi har fokus på social inklusion samt det at bringe børnene i meningsfulde fællesskaber.

Det pædagogiske personale og dagtilbuddet er forpligtet på at skabe forskellige læringsmiljøer, der indbyder til leg og medbestemmelse. Læringsmiljøet støtter barnet i samspillet med andre, og her finder læring og dannelse sted.

I Peter Aage Gården betyder det, at

Vi ser det enkelte barn som kompetent samtidig med, at det har behov for nærvær, omsorg og tryghed. Vi møder det enkelte barn i den følelse det er i, uanset om det er glæde, vrede eller det er ked af det og vi har altid fokus på hvad hensigten er med barnets udtryk og handlinger.

Vi støtter barnet i dets nærmeste udviklings zone og giver det mulighed for at udvikle sig i sit eget tempo og sikrer at barnet oplever sig betydningsfuld i et eller flere børnefællesskaber.

Eksemplarisk Eksempel:

Det er sovetid i vuggestuen. Simon, Søren og Ella leger i dukkekrogen, Ella skal ud at sove og da Marie, pædagogen, siger, at nu vil jeg gerne putte dig, begynder Ella at græde, og trækker sig over i et hjørne. Marie siger: "Du legede simpelthen så godt med Simon og Søren, så det er bare øv at du skal ud og sove nu".

Ella kigger på Marie og siger: "Jaaaa", og går over mod Marie og tager hende i hånden. Mens de går ud mod badeværelset, snakker de om den leg de legede, og at de måske kan lege videre når de har sovet.

Dannelse og børneperspektiv

Hvad siger loven?

"Børn på 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlig for at skabe".[1]

Fredericia kommune ser børns deltagelse i demokratiske sammenhænge som en væsentlig forudsætning for at børnene lærer at orientere sig - og ruste sig til at handle i en global verden. Arbejdet med dannelse skal altid tage udgangspunkt i et børneperspektiv og bl.a. sigte mod at udvikle børnenes kritiske stillingtagen og selvstændighed. Det dannende indhold skal være meningsfuldt og udfordre barnet i sin måde at begribe verden på.

I distrikt Erritsø understøtter det pædagogiske personale børnene i at blive livsduelige. Livsduelighed betyder, at barnet opbygger et stærkt selvværd, øver sig i at håndtere glæde samt frustrationer og at håndtere konflikter samt at kunne regulere sig følelsesmæssigt i forhold til en given situation.

Dannelse sker i betydningsfulde fællesskaber og i interaktion med andre, og det er i de sammenhænge, at barnet udvikler sociale kompetencer. Det er også her, at børnene lærer værdien af forskellighed, og at de selv skal bidrage aktivt til at skabe de gode fællesskaber, hvor de kan føle sig værdsat og opleve at høre til.

Det pædagogiske personale støtter børnene i at udvikle evnen til at være aktivt bidragende og deltagende i både små og store børnefællesskaber, samt støtter og guider børnene til at løse konflikter ud fra deres udviklingstrin. Vi støtter børnene i at blive selvskabende og innovative med lyst til at eksperimentere, finde på nye ideer og er trygge ved at lave fejl. Børnene får indflydelse og medbestemmelse. Vi lytter til børnenes meninger, ideer, undren og bringer dette ind i de pædagogiske aktiviteter og rutiner. Det pædagogiske personale er observerende og analyserende for at se, hvad børnegruppen er optaget af, og hvad fællesskaberne mødes om. Derved tager vi afsæt i børnenes spor både når, der planlægges aktiviteter, og når læringsmiljøet indrettes og organiseres.

I Peter Aage Gården betyder det, at.....

Vi møder det enkelte barn med positive forventninger og respekt. Vi støtter det enkelte barn i at tro på sig selv og egne evner, samtidig med at vi støtter barnet i at kunne regulere sig følelsesmæssigt og indgå aktivt bidragende i små og store børnefællesskaber. Det vil sige, at barnet lærer at tilsidesætte egne behov, vente på tur, tage hensyn til og hjælpe andre og respektere forskelligheder.

Når vi planlægger den pædagogiske hverdag tager vi udgangspunkt i et børneperspektiv og vi giver barnet mulighed for at få indflydelse og medbestemmelse ved at lytte til barnet og inddrage barnets ideer.

Eksemplarisk Eksempel:

Vi er i garderoben og børnene er ved tage tøj på, for vi skal ud på legepladsen. Den voksne sidder i garderoben og hjælper børnene efter behov. Lars har svært ved at få sine regnbukser ned over sine gummistøvler. Han viser tydeligt, at han er frustreret og udgiver et stort suk, hvor efter han siger "jeg kan ikke!". Den voksne siger "jeg kan godt se, at det er svært, men hvor er det godt du selv prøver", jeg kan hjælpe dig om lidt, når jeg er færdig med at hjælpe Søren".

Inden den voksne, når at give Lars den hjælp han har brug for, så griber Morten, som er en god ven til Lars, ind og hjælper ham med at få trukket regnbukserne ned over støvlerne, trods det han ikke selv er færdig med at tage tøj på. Den voksne siger til Morten: "hvor er det godt, at du kan hjælpe Lars, når det er svært for ham, at få regnbukserne ned over støvlerne". Morten smiler og viser tydeligt, at han er glad for den voksnes anerkendelse. Morten skynder sig at tage sit eget tøj på og siger til Lars: "kom, så er jeg også klar til, at vi kan komme ud på legepladsen og lege sammen."

Leg

Hvad siger loven?

"Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal lege støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn".[1]

I Fredericia kommunes Børne- og Ungepolitik fremhæves den eksperimenterende dimension som væsentlig for barnets læring. Rammerne – og herunder de voksne – er betydende for, at børnene bevarer og udvikler deres naturlige nysgerrighed, lyst til at bevæge sig og lyst til at skabe. Legen har en eksperimenterende dimension, hvor barnet "går på opdagelse", er undersøgende og nysgerrig og herigennem får barnet viden og erfaring om sig selv og sin omverden.

I distrikt Erritsø vil vi skabe en legekultur, hvor børnenes dag i institutionen er fokuseret omkring leg, og hvor børnefællesskaberne og læringsmiljøet har en central og inkluderende betydning. Det er igennem legen, at børn lærer og udvikler sig, og derfor ser vi de voksnes rolle i legen som en essentiel faktor for, at læring og udvikling finder sted. Det pædagogiske personale skaber gode rammer for børnenes samvær og for legemiljøet og støtter op om de fælles kulturelle fortællinger, som børnene leger ud fra. Det pædagogiske personale sikrer alle børns deltagelsesmuligheder og hjælper dem ind i de fælles oplevelser. Hos os betyder det, at børnene bliver mødt af voksne:

- der opfordrer til leg
- er rollemodeller i legen
- selv har en legende tilgang.

Det pædagogiske personale er desuden observerende, analyserende og kompetente til at guide børnene og understøtte legen samtidig med, at de støtter op om den personlige og sociale udvikling, der finder sted igennem legen.

Det betyder, at det pædagogiske personale tager afsæt i de forskellige typer af lege og positionerer sig derefter. Det ses blandt andet ved, at de voksne går foran, når de deltager aktivt og viser barnet, hvordan man kan lege med afsæt i forskellige temaer. De voksne går også foran, når de laver pædagogiske aktiviteter, der støtter barnets udvikling af fælles opmærksomhed, sprog, selvregulering med mere.

Det pædagogiske personale går også ved siden af, når de på baggrund af observationer støtter op om legen ved at komme med inspiration og forslag og hjælper ved konflikter, så legen opretholdes.

Når det pædagogiske personale går bagved betyder det, at de observerer og indsamler viden om de dynamikker, der er på spil i børnegruppen og på, hvordan hvert enkelt barns deltagelsesmuligheder er. Observationerne bruges som et redskab til at analysere børnefællesskaberne og danner således fundamentet for de pædagogiske tiltag og lege set ud fra et børneperspektiv.

Forældre udvikler børnenes legekompeter, når de selv går med i legen. Forældre er rollemodeller og når de viser børnene, hvordan man kan lege, styrker de børnenes legestrategier og legekompeter. Forældre har en særlig mulighed for at skabe gode rammer om legen, hvor børnene kan lege med andre børn, da der er færre afbrydelser og færre forstyrrelser.

I Peter Aage Gården betyder det, at.....

Børnene bliver mødt af voksne der både går foran, ved siden af og bagved i deres lege, for at støtte og styrke dem bedst mulig i at udvikle deres legekompeter.

Vi motiverer barnet til at være nysgerrig og komme med gode ideer og når vi sætter voksen initierede lege eller planlagte aktiviteter i gang i hverdagen, så giver vi altid plads til at følge børnenes spor og fantasier til udvikling af legen/aktiviteterne.

På alle stuer inddeler vi hver dag børnene i mindre læringsgrupper, for at give dem bedre muligheder for at fordybe sig i legen/aktiviteten og skabe en mere nærværende og tæt relation til den voksne.

Vi har indrettet de enkelte stuer, så der skabes rum i rummene for at give børnene flere forskellige legemiljøer indenfor. Udenfor har vi tre legepladser, som indbyder til forskellige fysiske legemuligheder.

Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter den børnegruppe der til enhver tid er hos os og det sker ud fra et børneperspektiv med plads til den børneinitierede leg og de voksenstyrede aktiviteter.

Vi går ofte i dialog med forældrene om, hvordan de kan støtte deres barn i at udvikle dets legekompeter og hvordan vi i fællesskab kan hjælpe barnet bedst mulig.

Når barnet har en passende alder og viser interesse for gerne at ville have en legekammerat med hjem fra børnehaven, så går vi i dialog med forældrene om det og opfordrer dem gerne til at indgå legeaftaler med barnets gode legekammerater fra børnehaven.

Eksemplarisk Eksempel:

Drengen står og kigger på cyklen. Den voksne spørger, om han ikke vil cykle en tur. Drengen siger, at det kan han ikke, for der er ikke seler i "bilen". "Jamen så skruer jeg lige nogle seler i", siger den voksne, og leger hun skruer nogle seler i bilen. Herefter præsenterer den voksne bilen for drengen og siger "Så er det klaret. Nu kan du køre en tur". Men drengen siger: "Nej, det kan jeg ikke, for de dur ikke". Den voksne sætter sig i bilen, spænder sig fast med selen, og kører hen til drengen og siger: "Jo, de dur fint.

Du kan sagtens køre". Drengen kigger lidt, sætter sig i bilen, spænder sig fast med selen, starter bilen og kører sig en tur.

Læring

Hvad siger loven?

"Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive tilpas udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse". [1]

I Fredericia Kommunes Børne og Ungepolitik forstås læring bredt og som noget, der sker gennem leg, relationer, bevægelse, planlagte aktiviteter og udforskning af natur og omgivelser. Der skal være plads til at eksperimentere og fejle. Læringsfællesskaber, der bygger på og fremmer praktiske, digitale, kreative, innovative, musiske og sociale færdigheder, skal indgå med vægt i børns hverdag. Teknologi kan bidrage til at øge læringseffekten og til at koble børn sammen i nye digitale fællesskaber.

I distrikt Erritsø har vi formuleret et Fælles Læringssyn for 0-18 års området, hvor trivsel og nære relationer ses som en forudsætning for læring og positiv udvikling.

Det fælles læringssyn bygger på den anerkendende tilgang, hvor børn mødes af nærværende og motiverende voksne, der har fokus på udvikling af børnenes forskellige personlige potentialer. Det pædagogiske personale er opmærksomme på, at læring sker hele dagen, at børn lærer forskelligt og at læring sker både på det sociale, følelsesmæssige, fysiske og kognitive plan.

Læring og udvikling finder sted gennem aktiv deltagelse i meningsfulde læringsfællesskaber, og alle børn er vigtige deltagere i det sociale fællesskab med de kompetencer, de har. Det pædagogiske personale sørger for et udviklende, inkluderende og anerkendende læringsmiljø med nærvær, empati, gensidig respekt og omsorg. Legen forstås som en væsentlig del af en lærende kontekst, hvor der er plads til at fejle. Den legende læring sker både med afsæt i børnenes spontane initiativer og gennem voksenstyrende leg og guidning.

Vi bygger forældresamarbejdet på den nære og tillidsfulde dialog omkring det enkelte barns læring. Vi har fokus på at skabe en sammenhæng mellem hjemmet og dagtilbuddet og ser børnenes sproglige, motoriske, sociale og personlige læringsproces som et fælles ansvar. Læringsmiljøet i hjemmet har således ligesom læringsmiljøet i dagtilbuddet afgørende betydning for, hvordan børn klarer sig i skolen og senere i livet.

I Peter Aage Gården betyder det, at

Vi ser læring og leg som nært forbundet og den legende læring foregår hele dagen. Det sker både i de pædagogiske planlagte aktiviteter, i den børneinitierede leg og hverdagsrutinerne.

I vores pædagogiske strukturplan og den måde vi har indrettet både inde og uderummet på, tager vi højde for, at børn lærer forskelligt og derfor tilbydes de hos os alsidige læringsmiljøer.

Vi giver også det enkelte barn mulighed for at indgå i forskellige læringsfællesskaber på stuen og på tværs af stuerne, så barnet oplever sig betydningsfuld i flere børnefællesskaber.

Det pædagogiske personale møder børnene anerkendende og de sikrer et inddragende og trygt læringsmiljø, hvor børnene bliver tilpas udfordret og der er rum og rammer, hvor det er okay at begå fejl.

Vi justerer løbende de pædagogiske læringsmiljøer ud fra den børnegruppe vi har og det læringspotentiale der er eller måtte være behov for.

Vi har sammen med barnets forældre et fælles ansvar for, at støtte barnet bedst muligt i dets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Eksemplarisk praksis:

Til frokost sidder Peter på 4 år ved siden af Sofie på 2,8 år.

Sofie siger: "mere mad mere mad"

Pædagogen siger til Sofie: "du vil gerne have mere mad?"

Pædagogen siger til Peter: "kan du hjælpe Sofie med at få mere mad"

Peter siger: "ja da, hvor meget skal du have Sofie", mens han hjælper hende med at øse kartofler op.

Sofie bliver ved med at sige "mere mere, 5 mere" hvor til pædagogen henvender sig til Sofie og spørger: "tror du der kan være 5 kartofler i din lille mave?" Hvor til Peter svare "Neeeej, 2 mere". Pædagogen siger; "ja måske 2". Pædagogen kigger på Sofie og siger "Vi starter lige med 2 mere, så må du gerne få mere, hvis du kan spise mere. "Vil du sende skålen videre Peter?"

Børnefællesskaber

Hvad siger loven?

"Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads, at det enkelte barn kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende samtidig med, at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske

personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet".[1]

I Fredericia kommune skal børn opleve at være del af et fællesskab med plads til mangfoldighed og mulighed for at udvikle sociale kompetencer samt at få oplevelse af at høre til og være med til at gøre en forskel i et fællesskab. Børnene indgår i sociale fællesskaber med andre børn og voksne. De voksne har ansvaret for, at der skabes et socialt rum, som alle er fælles om, og hvor børnene kan vise initiativ og være aktivt deltagende.

I distrikt Erritsø har vi fokus på, at børnene oplever sig som en betydningsfuld del af et børnefællesskab, da det styrker deres trivsel og læring. Børnene får erfaringer med og øver sig i at give og tage plads i fællesskabet. Børnene øver sig i at sige fra, markere egne grænser, reagere på uretfærdighed, udtrykke følelser, løse konflikter, vise omsorg, gå forrest og vise de andre børn, hvad der optager dem.

I aktiviteterne giver det pædagogiske personale børnene mulighed for at få erfaringer med at hjælpe hinanden og få forståelse for hinanden. Det pædagogiske personale har forståelse for, at børnene i perioder kan være perifert deltagende i aktiviteter og i fællesskabet. Det pædagogiske personale er tillidsvækkende og understøtter børn, der er kommet i konflikt, og bruger affektiv afstemning/spejling, så børnene selv får erfaringer med at løse konflikter.

Forældre og det pædagogiske personale har et fælles ansvar for at lykkes med, at alle børn er en del af et betydningsfuldt fællesskab. Forældrene støtter op om deres børns deltagelse i fællesskaberne ved at vise interesse for de andre børn, deltage i arrangementer, lave legeaftaler uden for institutionen og samarbejde med andre forældre omkring børnefællesskabet.

I Peter Aage Gården betyder det, at.....

Vi sikrer at alle børn aktivt indgår i et eller flere børnefællesskaber på stuen eller på tværs af stuerne i huset. På den måde sikrer vi også, at barnet har mulighed for at knytte venskaber på tværs af stuer, alder og køn.

Vi giver det enkelte barn mulighed for, at være aktivt deltagende i børnefællesskaberne på egne præmisser og udviklingsniveau, men også i respekt for fællesskabet.

Vi ved, at det sociale samspil med andre børn er med til at skabe betydning for hvilke lege, erfaringer, dannelse og læring der sker hos det enkelte barn, derfor er det os som pædagogisk personale der skaber balancen mellem det enkelte barn og fællesskabet, så der er plads til alle.

Vi inddrager forældrene og giver dem et medansvar for at skabe gode børnefællesskaber ved at opfordre dem til at lave legeaftaler med barnets legekammerater fra børnehaven og møde de andre børn og familier på en anerkende måde uanset disses forudsætninger.

Eksemplarisk eksempel:

I vuggestuen leger Per og Bo med biler, på bilbanen. Sofie sidder lidt på afstand og kigger, inden hun går over til dem. Hun prøver her at tage den ene bil fra Bo, som holder godt fast i sin bil. Per leger videre.

Sofie og Bo hiver frem og tilbage i bilen, mens Bo prøver at sige fra. Pædagogen kommer hen til dem. "

Åh Sofie du vil også rigtig gerne lege med en bil, som Bo og Per?" Sofie kigger op, men holder stadig fast i bilen. Pædagogen har allerede fundet en bil, og viser den til Sofie og siger " Prøv at se her Sofie, kunne du ikke køre med den her sammen med Per og Bo?"

Både Sofie og Bo smiler til pædagogen og Sofie giver slip på Bos bil. Bo kigger på Sofie og siger "Kom, kører". Nu går Sofie og Bo sammen hen til Per og kører med biler på bilbanen.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Pædagogisk læringsmiljø

Hvad siger loven?

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger”. [1]

I Fredericia kommune har de fagprofessionelle og forældre sammen opgaven at sikre det enkeltes barns trivsel, læring og udvikling. Det pædagogiske personale understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling ved at gøre sig pædagogiske og didaktiske overvejelser om læringsmiljøet. Børnenes perspektiv, forudsætninger og sociale fællesskab skal altid medtænkes ved tilrettelæggelse af læringsmiljøet i institutionen.

I distrikt Erritsø skaber vi læringsmiljøer, hvor der er fokus på differentiering, indretning og de voksnes positionering. Læring foregår hele dagen.

Vi forstår legen i en lærende kontekst, så leg og læring følges ad i læringsrummet. Små legefællesskaber samt zoner, der inviterer til særlige legetemaer er udviklende for legen og danner basis for læring.

Det pædagogiske personale skaber et læringsmiljø med omsorg, struktur og forudsigelighed som basis for tryghed. Alle børn er forskellige, og derfor har de voksne fokus på, at der stilles forskellige krav og at der varieres i metoder og indhold. Det betyder, at der kan være forskellige regler, rutiner og muligheder, for at alle børn oplever at lykkes og at mestre.

I Peter Aage Gården betyder det, at.....

Den overordnede pædagogiske struktur, som tager sit udgangspunkt i vores pædagogiske idrætsprofil, danner rammen for de pædagogiske læringsmiljøer hos os. Vi arbejder målrettet med at styrke børnenes bevægelsesglæde, udvikling og læring gennem idræt, leg og bevægelse, i de planlagte aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og i vores hverdagsrutiner.

Vi tager udgangspunkt i de enkelte børnegruppers kompetencer og læringsbehov og vi justerer læringsmiljøerne i forhold til den aktuelle børnesammensætning, gruppestørrelser, de fysiske rammer og normering i hverdagen.

Det pædagogiske personale positionerer sig i forhold til den leg, de aktiviteter og læringsgrupper der er i løbet af dagen, for på den måde at bibringe og bistå børnene bedst mulig i deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi har indrettet stuerne, så der både er plads til fordybelses leg og motorisk udfoldelse, fordi begge læringsmiljøer styrker børnenes udviklingsmuligheder i forhold til leg og læring.

Vi inddrager nærmiljøet, skoven, Hallen, Salen og legepladsen i vores pædagogiske læringsmiljøer.

Eksemplarisk eksempel:

Efter formiddagsfrugten leger børnene på stuen. Børnene fordele sig i de 3 legezoner som findes i samme lokale. En flok drenge går i sofaen hvor den lidt vilde leg foregår, her kastes med hynder og hoppes i sofaen. Ved siden af har vi en anden legezone med et bord og et køkken, hvor 3 piger er i gang med, at lege far mor og børn. I den sidste legezone står en lænestol og her læses der bøger med en pædagog. I alle tre rum foregår der fordybelses leg og børnene formår at blive i legen, uden at lade sig forstyrre af det der foregår i de andre legezoner.

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvad siger loven?

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring”. [1]

I Fredericia Kommunes Børne og Ungepolitik fremhæves det, at forældresamarbejdet er et fælles ansvar, hvor forældre og ansatte samarbejder om at fremme barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

I distrikt Erritsø er en livsovergang for barnet kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller grundlæggende forandres på én gang.

Vi vil skabe gode overgange i barnets liv. Det gælder både overgangen fra hjem til dagtilbud, interne overgange i dagtilbud og fra dagtilbud til skole. For at give barnet de bedste betingelser for overgangene kræver det, at vi indgår i et gensidigt samarbejde om at ruste barnet til det nye, som kommer.

Det er et fælles ansvar, at opretholde god samarbejdskultur om barnet mellem forældre og dagtilbud.

Fagprofessionelle skal inddrage forældres viden om eget barn og forældrene anerkender de professionelle faglige viden og kompetencer.

Vi bygger forældresamarbejdet på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det betyder, at vi dagligt indgår i en gensidig, åben og ærlig dialog om barnets deltagelse i børnefællesskaberne og om, hvordan vi i fællesskab fremmer barnets trivsel og læring i hverdagslivet. Det betyder, at forældrene kan forvente, at vi deler glæder og bekymringer, som har betydning for deres barns trivsel og udvikling. Og det betyder, at vi forventer, at forældrene deler deres glæder og bekymringer for deres barns trivsel og udvikling med os.

Distriktsinstitutionens forældrebestyrelse og det enkelte dagtilbuds forældreråd inddrages i de overordnede principper for arbejdet med Den styrkede læreplan og børnenes læringsmiljøer.

I Peter Aage Gården betyder det, at

Vi inviterer alle forældre til en opstartssamtale, hvor de fortæller os om deres barn, så vi har de bedste forudsætninger for at give barnet den bedst mulige start hos os. Til opstartssamtalen vil vi også afstemme gensidige forventninger til samarbejdet med hinanden. Derudover tilbyder vi løbene forældresamtaler og altid efter behov i forhold til, hvordan vi i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi vægter en åben, ærlig og direkte dialog med alle forældre og vi har en forventning om, at vi går i dialog med hinanden, hvis der sker ændringer i familiens og barnets liv, som kan have betydning for barnets trivsel, læring og udvikling både i hjemmet og i daginstitutionen.

Vi prioriterer den daglige dialog med forældrene om barnets sociale hverdagsliv højt og i dialogen inddrager vi de gode fortællinger fra barnets dag. Vi går også gerne i dialog om hvor forældrene kan støtte op om barnets udvikling og læring derhjemme.

Eksemplarisk eksempel:

På tur med en gruppe børn, løber en dreng på 5 år væk fra gruppen. Pædagogen kalder på barnet, men han reagerer ikke, og pædagogen løber efter barnet og får hentet ham tilbage til gruppen igen.

Pædagogen tager en snak med drengen om, hvor vigtigt det er, at han bliver sammen med gruppen og at han kommer, når den voksne kalder. Efterfølgende fortæller pædagogen forældrene om episoden, og om at der er blevet snakket med drengen om, at han ikke må løbe væk. Forældrene vil følge op på pædagogens snak med drengen og ligeledes snakke med drengen derhjemme. Forældrene vender efterfølgende tilbage og fortæller, at de har snakket med drengen.

2.4 Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Hvad siger loven?

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn; eksempelvis børn fra ressourcetsvage hjem, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse, børn præget af social arv eller børn i risiko for at stå uden for fællesskabet etc.”[1].

I Fredericia Kommune har alle børn og unge, uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap, ret til at være en del af et trygt fællesskab og stimulerende læringsmiljø samt at blive mødt med positive forventninger. Børn i udsatte positioner skal opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet, samt at have oplevelsen af at høre til (sense of belonging). Ligeledes skal deres forældre tilsvarende opleve at være betydningsfulde i forældresamarbejdet.

I distrikt Erritsø forstår vi inklusion som fællesskabets pædagogik. Arbejdet tager afsæt i at styrke det enkelte individ i en kontekst, hvor hele det sociale miljø inddrages. Vi prioriterer derfor inklusion, differentiering og fællesskaberne højt.

Kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har sammen med forældre og andre fagprofessionelle ansvar for at støtte børn i udsatte positioner og sikre, at alle børn deltager i meningsfulde fællesskaber. Når et barn er i dårlig trivsel, er der mange bagvedliggende forklaringer og sammen med forældre og andre fagprofessionelle går vi på opdagelse i mulige forklaringer og ser på sammenhænge og mønstre. Det pædagogiske personale tilrettelægger pædagogiske aktiviteter, der giver de bedste betingelser for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale understøtter børnene i fællesskaberne ved at være aktivt legende i børnehøjde.

For børn i udsatte positioner er det især vigtigt, at det pædagogiske personale differentierer og tænker i ”alternativer”. I distrikt Erritsø anvender vi ”Den pædagogiske bagdør”, som betyder, at man i en given aktivitet, åbner en mulighed for barnet til at bakke ud af aktiviteten eller at deltage på et andet niveau for at give alle uanset baggrund og personlighed mulighed for at føle sig som en del af aktiviteten og fællesskabet.

Et tæt forældresamarbejde er særlig alt afgørende for børn, der er i en udsat position. Det er et fælles ansvar. Vi ønsker et sparringsfællesskab med barnets forældre, hvor relationen er tæt og alle føler sig inkluderet og involveret i at hjælpe barnet. Sammen med barnets forældre skaber vi et helt billede af barnet, hvilket gør, at vi sammen kan sætte mål for barnets udvikling. Når vi stræber efter fælles mål, vil barnet opleve det trygt og forudsigeligt.

I Peter Aage Gården betyder det, at

Vi er bevidste om, at alle børn og forældre kan befinde sig i en udsat position i perioder af deres liv. Vi prioriterer derfor højt, at alle børn føler sig som en del af fællesskabet og har en følelse af, at de hører til og er betydningsfulde for fællesskabet.

Hvis vi har børn og forældre i udsatte positioner, er vi særligt opmærksomme på, at de føler sig betydningsfulde i fællesskabet.

Det gør vi ved at benytte os af den pædagogiske bagdør, som sikrer at alle børn har mulighed for deltagelse i lege og pædagogiske aktiviteter, differentieret efter alder, udviklingsniveau og aktuelle ressourcer. Desuden vægter vi forældresamarbejdet højt og giver os tid til at skabe en god relation og kommunikation, så vi sammen bedst kan hjælpe barnet.

Eksemplarisk eksempel:

En gruppe børn leger fang hale leg. En stille og følsom pige på knap 5 år begynder at græde. Pædagogen trøster pigen og spørger hvorfor hun græder. Pigen fortæller, at hun ikke vil være med i legen, fordi hun ikke vil fanges. Pædagogen tilbyder pigen, at hun kan være med i legen, men være den der holder halerne sammen med pædagogen. Pigen stopper med at græde og smiler og siger at det vil hun rigtig gerne. Pigen står sammen med pædagogen og tager imod halerne og er aktivt deltagende i legen igen.

2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27)

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe)

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Hvad siger loven?

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen”.^[1]

I Fredericia Kommune er der særligt fokus på overgangen til skole. Denne overgang indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller forandres. Det er et grundprincip, at det pædagogiske arbejde skal tage udgangspunkt i barnet, og at løsninger samskabes mellem dagtilbud og skole.

I distrikt Erritsø samskaber vi den gode overgang fra dagtilbud til skole. Overgangen er kendetegnet ved en inkluderende praksis, hvor alle børn er aktive i et fællesskab.

Det tværfaglige samarbejde betyder, at alle børn får mulighed for at skabe relationer på tværs af den nye sammenhæng – både til andre børn og til de nye voksne. Det er centralt, at overgangen fra daginstitution til skole bliver tryk og udviklende for barnet. Vi forbereder børnene, så de træder kompetente ind i det nye. Her er det vigtigt, at børnene danner positive og realistiske billeder af, hvad det vil sige at gå i skole.

I Distrikt Erritsø danner alle institutioner lige efter sommerferien storegrupper af de børn, der skal starte i skole året efter. Her arbejdes i efteråret med, at børnene bliver selvhjulpne, kan fungere i en gruppe, forstå en fælles besked, ligesom der arbejdes med børnenes vedholdenhed i forhold til læringsaktiviteterne.

I foråret inden skolestart vil samarbejdet mellem dagtilbud og skole intensiveres i fællesforløbet ”Børn på vej i skole”. Her deltager alle børn fra marts/april til sommer i forskellige pædagogiske tiltag på skolen. Her arbejdes der med at lære skolen at kende samt lære de nye kammerater og de voksne på skolen at kende. Kendte voksne fra børnehaven arbejder sammen med medarbejdere fra indskolingen. Vi arbejder med kendte temaer fra børnehaven – eksempelvis fonologisk opmærksomhed og et sanghæfte, som børnene også kender fra arbejdet i storegruppen i institutionen.

For at vi kan lykkes med at skabe en udviklende og tryk overgang fra børnehave til skole for alle børn i distriktet skal alle gode kræfter omkring børnene sættes i spil sammen. Det gælder både i børnehaven, indskolingen, men også forældrene. Forældrene har stor indflydelse på, at vi kan lykkes med at skabe en god og tryk overgang til skolen.

I Peter Aage Gården betyder det, at

Vi hvert år fra starten af september måned danner en storegruppe på tværs af stuerne, som mødes en gang om ugen. Det pædagogiske personale, som er ansvarlig for storegruppen har planlagt nogle lege og aktiviteter, som har fokus på samarbejde, sociale relationer, udvikling af selvværd og selvhjulpenhed samt at styrke alderssvarende kompetencer hos børnene.

I storegruppen arbejder vi også med fonologisk opmærksom og et overgangsobjekt, som er et sanghæfte, som børnene bruger i børnehaven og når de er i skolen.

Når børnene er i storegruppen skal de forholde sig til andre voksne end deres kendte stuevoksne ligesom de skal, når de kommer i skole. Vi går ofte ture til den nærliggende skole, hvor vi leger på legepladsen, hilser på vores gamle venner fra børnehaven og kigger på skolen og området omkring skolen.

For de børn der skal til skolestart 1. august er der hvert forår et projekt "Børn på vej i skole", som vi deltager i. Vi mødes på skolen ca. 8 gange og har nogle faste temaer på til hvert besøg. " Kend din skole", "kend din kammerater" og fonologisk opmærksomhed.

Vi deltager som personale sammen med forældrene i det årlige forældremøde på skolen inden skoleindskrivning. Det gør vi for at kunne følge op på evt. spørgsmål og give forældrene den bedste vejledning omkring skolestart. Alle forældre tilbydes en før-skolesamtale inden skoleindskrivning med fokus på at give barnet en tryk og god overgang til skole.

Eksemplarisk eksempel:

En dreng er, inden før-skolesamtalen, skrevet op til skole og glidende overgang. Forældrene får til samtalen at vide, at drengen er klar til glidende overgang, men at han samtidig følelsesmæssigt vil have godt af at blive i børnehaven indtil sommer. Til et efterfølgende møde på skolen omkring glidende overgang og "børn på vej i skole" projektet, bliver forældrene i tvivl, om det er det rigtige valg. Dagen efter henvender forældrene sig til pædagogen, der var med til mødet med deres tvivl. Pædagogen vender sagen med sin kollega og vælger efterfølgende at ringe moderen op, og taler med moderen omkring deres tvivl. Pædagogen støtter moderen i, at det er bedst, at drengen bliver i børnehaven indtil sommerferien. Vi kontakter skolen, for at høre om det kan lade sig gøre at ændre deres ønske i forhold til glidende overgang. Skolen sagde ok til det og forældrene takkede mange gange for pædagogernes samarbejde og omsorg.

3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvad siger loven?

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager Lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn".¹

Distrikt Erritsø er beliggende i skønne naturomgivelser, hvor vi har både skoven, stranden og havet indenfor tæt rækkevidde. Nærmiljøet ses som en naturlig og vigtig udvidelse af vores pædagogiske læringsmiljøer, som vi gør brug af i planlægningen af ture, aktiviteter og spontane tiltag. I nærmiljøet har vi desuden adgang til en spejderhytte og skolernes gymnastiksale.

I distrikt Erritsø betyder det, at vi inddrager lokalsamfundet og at vi altid er åbne og opsøgende på at danne relationer, udveksle erfaringer og skabe forbindelser, der knytter sig til lokalsamfundet, da vi ser, at der herigennem er muligheder for at etablere og skabe andre former for læring, udvikling og dannelse. Dagtilbud og dagplejere giver børnene viden og erfaringer om, hvilke kvaliteter der findes i vores lokalmiljø. Et godt kendskab til nærmiljøet og lokalsamfundet er desuden med til at give barnet en indsigt i områdets muligheder og ressourcer, og det er en viden og en værdi vi gerne vil give videre til børnene.

I forbindelse med den årlige affaldsindsamling besøger dagtilbud og dagplejere den lokale genbrugsstation. Her får børnene syn for sagen, når der sorteres affald. Ofte indgår besøget med et forløb om bæredygtighed.

Distrikt Erritsø har et samarbejde med distriktets plejehjem, hvor en gruppe børn hver dag besøger en gruppe beboere med demens på plejehjemmet. Børnene og beboerne synger, leger og bevæger sig og spiser afslutningsvis mad sammen. Børnene bliver demensvenner og får gennem projektet erfaringer med og kendskab til plejehjemmet i deres nærmiljø, med ældre og demente, samt hvordan man kan hjælpe dem og glædes sammen med dem. Børnene oplever, at have betydning for de ældre mennesker, og at samværet og fællesskabet gør en forskel. De undersøger, hvad det vil betyde at blive gammel og dement. Børnene er nysgerrige og stiller spørgsmål til og om de ældre. Oplevelserne og erfaringerne er med til at danne barnet og deres aktive deltagelse er med til at give en dybere læring, der forankres i dem.

I distriktet ligger der to kirker, som børnene besøger i forbindelse med julegudstjenesten for børn. Samarbejdet med kirken kan også indeholde andre arrangementer, hvor kirken kan understøtte de pædagogiske projekter i dagtilbud og dagpleje.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvad siger loven?

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed”.¹

Ordet børnemiljø anvendes som samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Børnemiljøet bliver skabt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene, det pædagogiske personale og omgivelserne. Tilsammen medvirker et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø til, at børn får de bedste betingelser for at trives, lærer, dannes og udvikle sig.

Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske forhold og rammer indendørs og udendørs.

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem.

I distrikt Erritsø betyder det, at vi på baggrund af pædagogiske overvejelser kontinuerligt udvikler de fysiske rammer og forhold både inde og ude. Det fysiske børnemiljø er nært forbundet med det pædagogiske læringsmiljø, hvor indretningen tilgodeser og faciliterer legen, relationer og de alsidige pædagogiske aktiviteter. Indeklimaet og hygiejne ses som vigtige elementer for at skabe et godt fysisk børnemiljø, hvor især håndhygiejne og hyppig udluftning er medvirkende til et godt indeklima.

I distrikt Erritsø ses det psykiske børnemiljø som nært forbundet med vores børnesyn, hvor særligt den anerkende tilgang har stor betydning for barn voksen relationen og for tillid og tryghed. Det pædagogiske personale arbejder kontinuerligt og målrettet med relationerne mellem børnene for at styrke venskaber og børnefællesskaber, samt at alle oplever sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Gennem samvær og relationer arbejder det pædagogiske personale med at udvikle og styrke børnenes sociale kompetencer og dannelse, så børnene lærer at omgås hinanden på en respektfuld måde.

I distrikt Erritsø betyder det, at dagtilbuddet indrettes og udsmykkes, så det virker stimulerende og inspirerende, så både børn og voksne oplever det som et rart sted at være. Vi præsenterer børnene for alsidige materialer, der giver anledning til at udforske og eksperimentere.

I distrikt Erritsø vurderes børnemiljøet i et børneperspektiv. Det gør vi blandt andet på baggrund af observationer, ved at følge børnene spor, lytte til børnenes stemmer og medinddrage dem og deres synspunkter f.eks. gennem børnesamlinger. I særlige sammenhænge anvender vi også børneinterviews.

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse”.^[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på at alle uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed.

Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

I Peter Aage Gården betyder det,

At vi vægter, at relationen mellem børn og voksne er kendetegnet ved omsorg og tryghed.

Det gør vi ved at møde børnene igennem en anerkendende tilgang og tager udgangspunkt i det enkelte barns udvikling og kompetencer.

At vi inddrager børnene i beslutningsprocesser der medvirker til at give dem forståelse for, at deres bidrag har betydning for børnefællesskabet. Samtidig får børnene erfaringer med vigtigheden af at være opmærksomme på andres oplevelser og meninger om verden.

At vi er nærværende og understøtter børnene i at udtrykke deres følelser og tanker og håndtere konflikter hensigtsmæssigt uden at miste gåpåmodet. Det gør vi ved at tilstræbe, at forstå barnets hensigt i dets handlinger og udvise respekt for barnets følelser, så de oplever sig respekteret, passet på og værdsat af nære tillidsgivende voksne.

[1] Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36

4.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
-

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktivitet, ting, legetøj m.m." [1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Fredericia kommune skal alle børn opleve at høre til. Stærke relationer skaber stærke mennesker.

Ansatte og forældre har et fælles ansvar for udvikling af sociale fællesskaber i dagtilbud og fritid.

Børn skal opleve, at det pædagogiske personale inddrager dem. Deres bidrag er værdifulde både for dem selv og andre i fællesskabet.

Relationer er grundlaget for, at børn lærer sig empati. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes sociale udvikling og demokratiske dannelse. Gennem leg lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, så de på sigt kan begå sig som robuste, værdifulde og ligeværdige medborgere.

I Peter Aage Gården betyder det,

At vores pædagogiske hverdag er kendetegnet ved, at vi tager udgangspunkt i børnenes perspektiv og vi møder alle børn med positive forventninger. Vi går både foran, bagved og ved siden af børnene i vores pædagogiske læringsmiljøer og børnefællesskaber, for at understøtte deres trivsel, læring og udvikling.

At vi gennem vores tilrettelæggelse af den pædagogiske hverdag sikrer, at alle børn får mulighed for at deltage i både små og store børnefællesskaber, hvor de oplever sig betydningsfulde og kan bidrage værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og samvær. På den måde giver vi børnene mulighed for, gennem relationer til andre, at udvikle empati og sociale kompetencer.

At vi i alle læringsrum, hverdagsrutiner, børnefællesskaber og aktiviteter, gør brug af den pædagogiske bagdør. Den pædagogiske bagdør forstås således, at vi i en given aktivitet, giver børnene mulighed for at bakke ud af aktiviteten, eller deltage på et andet niveau, for at give alle børn, uanset baggrund og personlighed, mulighed for at føle sig som en del af aktiviteten og fællesskabet.

At vi i samarbejdet og den daglige dialog med forældrene skaber en gensidig forståelse af barnets perspektiv og dets sociale liv med henblik på at understøtte barnets trivsel, læring og udvikling.

[1] Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38

4.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Fredericia Kommune arbejder vi på udvikling af børn og unges sproglige færdigheder. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte alle børns udvikling af sprog, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske / didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge.

Det er vigtigt, at børn tidligt i dagtilbud får varierede oplevelser med skriftsprog, kommunikationsplatforme, nonverbal kommunikation og symbol- og billedsprog. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene.

I Peter Aage Gården betyder det, at

Vi har fokus på sproget i både vuggestuen og børnehaven gennem hele dagen. Det gør vi i dagligdagsrutiner, i legen og pædagogiske aktiviteter. Det pædagogiske personale sætter ord på børnenes handlinger og anerkender deres følelser.

Vi arbejder med literacy (tidlig skriftsprogstilegnelse) ved at have navne, ord og bogstaver i børnehøjde. Det pædagogiske personale har fokus på at være med til at udvide børnenes ordforråd. Vi taler blandt andet med børnene om det vi oplever når vi er på tur, hvad vi får serveret fra køkkenet, og gode snakke omkring måltidet om hvad børnene er optaget af. Vi hjælper alle børn til at indgå i dialoger, hvor de lærer at skiftes til at være i en tale-lytte position. Vi har fokus på at tælle og bruger dialogisk læsning med henblik på at styrke børnenes ordforråd. Vi gentager og udvider børnenes sætninger og arbejder med begrebsudvidelse og sprogforståelse.

Vi arbejder med fonologisk opmærksomhed i alle vores pædagogiske læringsmiljøer gennem idræt, leg og bevægelse. De ældste børnehaver børn har også et særligt forløb, når de er i storegruppen, hvor der arbejdes konkret med fonologisk opmærksomhed.

Sprogvejlederen i huset giver vejledning og faglig sparring til kollegaer. Sprogvejlederen tilbyder at lave en sprogvurdering på alle børn og pædagogerne i vuggestuen laver sprograpper på alle børn. På

baggrund af sprog vurderingen og sprogtrappen sikrer vi, at alle børn får den nødvendige sproglige understøtning uanset alder.

[1] Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

4.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Fredericia Kommune skal alle børn have mulighed for at bruge deres krop og sanser til at udforske sig selv og omverdenen. Barnet formes via sansestimuli og kropslige erfaringer.

Gode og trygge bevægelsesfællesskaber gør børnene nysgerrige på at udfordre sine egne motoriske kompetencer og til at tilegne sig nye bevægelsesmønstre. Det medvirker til at udvikle kropsbevidsthed og

bevægeglæde. Børnene bliver inspireret af hinanden og af de voksnes måder at bruge bevægelsesmiljøerne på.

Det pædagogiske personale skal være nysgerrige på at udfordre hvert enkelt barns sansemotoriske kompetencer igennem leg og dagligdagsrutiner inde såvel som ude. Børn skal støttes i at være i bevægelse og i ro. Dette bidrager til fysisk, psykisk og social trivsel.

I Peter Aage Gården betyder det,

At vi i vores pædagogiske hverdag har særlig fokus på at arbejde med børnenes kropsbevidsthed, sanselighed og bevægelse. Gennem dette bliver barnet fortrolig med sin egen krop, dens balance, koordination og behændighed, så det kan være aktivt deltagende i legen med andre børn og voksne. Samtidig med bliver barnet fortrolig med omgivelserne, det vil sige rum-met omkring sig, steder, afstande, tingenes placering, som giver barnet erfaringer med verden.

At vi i det daglige har fokus på grundbevægelserne: kravle, gå, løbe, svinge, hoppe, snurre, springe, gribe, kaste, trække osv. Grundbevægelserne er ens for alle børn, men ikke alle børn mestrer grundbevægelserne i samme rækkefølge og i samme grad. Derfor arbejder vi med gentagelser og alsidighed i vores valg af bevægelsesaktiviteter og giver børnene tid til at øve sig. Dette hjælper børnene til at indlejre flere forskellige bevægelsesmønstre.

På den måde er vi med til at forme deres muligheder for at bruge og fornemme deres krop, udtrykke sig, aflæse andres kropssprog og udvikle bevægelsesglæde og sunde kropsvaner i barndommen.

At når vi tilrettelægger vores årstidsbestemte traditioner, såsom fastelavn, påske, skt. Hansfest, bedsteforældredag mfl., indgår fysisk aktivitet som en del af programmet med forskellige bevægelseslege.

At vi med vores egen nysgerrighed og glæde ved selv at bruge kroppen viser børnene, at det er sjovt og spændende at bevæge sig. På den måde understøtter og fremmer vi alle børns muligheder for at bevare og udvikle lysten til at bevæge sig.

At arbejde med Leg og bevægelse er afgørende for en sund livsstil. Bevægelse styrker barnets knogler og er med til at forebygge overvægt, og vi ved, at fysisk aktive børn ofte er socialt stærke og har mere overskud til at lære nyt.

Bevægelse er ikke kun et spørgsmål om sundhed. Det øger kropsbevidstheden og frigiver endorfiner, som medvirker til børnenes velbefindende som en form for "humør-medicin".

Det handler i lige så høj grad også om at have det sjovt med andre børn, at mærke glæden ved at udfordre kroppen – og at gøre det sammen med andre. Når først lysten og glæden er der, er chancen for at børnene fortsætter et liv i bevægelse meget større.

[1] Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

4.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur”.[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Fredericia kommune arbejder vi for, at børn oplever deres læring som skabende, undersøgende og motiverende. Vi ser barnets første møde og læreprocesser om det naturfaglige som en tværfaglig dannelsesproces, der strækker sig helt fra de tidlige børneår og op gennem skoleforløbet.

Gennem et læringsmiljø med en STEAM tilgang lægges trædesten ud til at understøtte barnets nysgerrighed, foretagsomhed, kritiske forholdemåde til natur og oplevelse af tværfaglige sammenhænge. Barnets naturfaglige sansning og oplevelser i udelivet styrker dets deltagelsesmuligheder i fællesskabet – på tværs af alder, køn og kultur.

I Peter Aage Gården betyder det,

At vi ser naturen som et læringsrum, hvor børnene har mulighed for at gøre sig erfaringer med, og udvikle forståelse for sammenhænge i naturen. Vi har fokus på at give børnene naturoplevelser, der styrker deres følelsesmæssige, kropslige, sociale og kognitive udvikling. Vi inddrager naturen, så børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Vi fokuserer på at oplevelserne i naturen også giver børnene mulighed for at arbejde med bæredygtighed, så de fra start får mulighed for at se sammenhængen mellem mennesker, samfund og natur. Vi deltager i den årlige affaldsindsamling for at rette opmærksomheden mod, at vi alle skal holde naturen ren.

At vi ser at udelivet giver børnene legemuligheder og oplevelser i naturen. Vi vægter, at børnene kontinuerligt er på legepladsen, hvor de kan udforske deres fysiske formåen, danne venskaber og være en del af fællesskabet. Vi tager på gå- og cykelture i nærområdet, bl.a. til skov, strand og sø og vi vægter genkendelighed og tager derfor ofte afsted til de samme steder, hvor vi kan fordybe os og følge årstidernes gang i naturen.

At vi understøtter børnenes nysgerrighed og følger børnenes spor til at udforske naturen ved at eksperimentere med naturfænomener, f.eks. oplevelsen af, hvad der sker med sne, når man tager det op i hånden, følelsen af at røre ved en regnorm eller se mylderet af bænkebidere i en træstub.

[1] Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?**Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:**

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på at alle uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed.

Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

I Peter Aage Gården betyder det,

At vi anerkender det enkelte barns kultur og levevilkår og sætter den i relation til den fælles kultur vi har her i huset og det omgivende samfund.

At vi ser os selv som kulturformidler og vi giver børnene forskellige muligheder for, at de kan møde og afprøve sig selv i forhold til et bredt udsnit af kulturelle udtryksformer både som tilskuere og som aktivt

deltagende. Vi støtter og motiverer børnenes nysgerrighed, kreativitet, fantasi og leg, så det ansporer dem til nye perspektiver der kan forankres til ny viden og læring.

Det gør vi bl.a. ved at børnene får mulighed for at arbejde med forskellige materialer, redskaber og medier, som kan give dem nye oplevelser og bidrage til deres skabende kulturelle aktiviteter.

Vi tager også på ture og cykelture ud af huset til f.eks. julegudstjeneste, bibliotek, museum, teater, andre institutioner og skolen.

At vi giver børnene mulighed for at deltage i kulturelle oplevelser og kulturelle traditioner i dens mange forskellige former og udtryk, som f.eks. jul, fastelavn, påske, høstetema, fødselsdage mm.

At vi understøtter, at der laves legeaftaler mellem børnene, så de med tiden opøver kompetence til, at de selv bidrager til og er aktivt medskabende i den fælles kultur, således at børnene lærer at respektere og værdsætte andres udtryksformer og levemåder gennem kulturen.

At arbejde med kultur, æstetik og fællesskaber hænger for os nøje sammen og medvirker til udvikling af børnenes demokratiske dannelse.

[1] Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

5 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

5.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Distrikt Erritsø arbejder vi med evaluering som en systematisk vurderingsmetode, der kan støtte det pædagogiske personale i at beskrive, analysere og reflektere over den pædagogiske indsats. Derfor skal opsamling af dokumentation på de opstillede pædagogiske mål ske løbende, både før, under og efter indsatsen, så vi får opsamlet dokumentation til offentliggørelse af arbejdet med den pædagogiske læreplan, tilsyn samt Lege- og læringsmiljøvurderingen (LLMV) Hvert 2. år.

Vi anvender forskellige metoder til indsamling af dokumentation, såsom praksisfortællinger, foto, skemaer, børneinterviews, logbøger m.m.

Evalueringen medvirker til udvikling af ny viden og skaber grundlaget for at kunne justere det pædagogiske læringsmiljø, så det understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Ledelsen skaber en systematisk og udviklende evalueringskultur, der både omhandler læreplansarbejdet, læringsmiljøet, børnefællesskaberne og det enkelte barn. Evalueringskulturen understøtter udviklingen af medarbejdernes fagprofessionalitet til gavn for det pædagogiske læringsmiljø for børnene.

Vi anvender forskellige redskaber, metoder og strukturer til at skabe systematik i de pædagogiske evalueringsprocesser. (KRAP- skemaer, SMTTE- model, IPH).

Vi ser en afgørende sammenhæng mellem en stærk faglig ledelse og en god evalueringskultur.

5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Der er endnu ikke oprettet en refleksion.

6 MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING

6.1 Arbejdet med den pædagogiske læreplan

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Vi har arbejdet med positioneringer på alle grupper både inde og ude med det formål at skabe mindre læringsgrupper, hvor der kan arbejdes med tættere relationer børn og børn i mellem og voksen/barn relationen er også blevet styrket.

Vi har også arbejdet med positioneringer i middagsstunden, for at styrke de pædagogiske tiltag i det tidsrum og særligt også i forhold til vores pædagogiske idrætsprofil.

Vi arbejder med at styrke forældresamarbejdet med særlig fokus på at udarbejde et nyt forældresamtalepapir til brug ved opstartssamtaler.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Vi evaluerer primært læreplansarbejdet på personalemøderne og det er efter hvert tema vi har arbejdet med.

Vi evaluerer ofte ud fra disse spørgsmål: hvad var læringen for børnene - hvad var læringen for de voksne og hvad tager vi med os til det næste læreplansarbejde.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Der er endnu ikke oprettet en refleksion.